

Úvod do uměnovědných studií
semestrální práce

POPULÁRNÍ KULTURA

Jméno a příjmení: Daniel Peprník

Obor: Teorie Interaktivních medií

UČO: 438159

Populární kultura

Essay bych rád začínám odpověďmi vlivných lidí, kteří mají k populární kultuře velmi blízko. Texty vyšly v „Revue pro Média 2001“.

Pavel liška (ředitel domu umění města Brna): „Populární kultura, ne lidová kultura (folklór). Kultura, která je arteficiální (umělá) a profesionální. Nestaví si nároky na kultury vysoké Pop kultura se snaží zaujmout široké spektrum publika, nakonec ovládnout a ovlivnit ke koupi díla. Pop kultura se neznamená jako špatná kultura nebo kýč! Ba naopak, může být vysoce kvalitní. Bohužel kolikrát převládne snaha o prodej a výdělek na úkor kvality. Příklady z pop kultury (Elvis Presley, beatles, Frank Sinatra..)“

Petr Koubský (šéfredaktor softwarových novin): „Příklady populární kultury (komiksy, reklama na fidorku, Matrix, časopis týden, IggyPop, MTV, show typu chcete být milionářem, Jarek Nohavica, divácké sporty, rafinovanější podoby sexu!) ...Existovalo to vždycky, ale nikdy to nemělo takový význam, jako v posledních 30,40ti letech. Důvod? Ekonomický blahobyt, někteří lidé žijí v blahobytu a mají se dobře. A tak vyhledávají zábavu.“

Jakub Patočka (šéfredaktor Literárních novin): Dokonce říká, že populární kultura je pokračování totality, jenom jinými prostředky. Nechává se slyšet, že populární kultura je „metoda, jak porazit demokracii zevnitř.“ „Populární kultura, ochomítající se hlavně kolem média televize, ale v poslední době i internetu, je souborem přímých i nepřímých technik, které „nevolníky“ udržují v „nevolnictví“ bez mučireň, ale méně nápadnou a nakonec příjemnou metodou svádění.

(1)

Populární kultura je často spojovaná s pojmem kultury masové. Odborníci obě kultury navzájem rozlišují. Rozdíl mezi populární a masovou kulturou je znám do konce 80.let 20.století ve státech bývalého sovětského nebo východního bloku. Masová kultura byla interpretovaná, jako kultura „vytvářená masami a určená masám“. Byla víceméně vnímána, jako pozitivní nástroj k ideologickému „formování mas“. Příkladem by byla „Spartakiáda“ (tzv masová tělovýchova). Na druhé straně byla populární kultura, která byla brána, jako „úpadková“ kapitalistů.

Pop kultura (zkráceně) je často vnímána, jako banální a pokleslá. Říká se, že populární kultura je to, co nemohla být kultura vysoká. Je určena velkému počtu lidí, tedy publiku a kolikrát se dbá více na kvantitu, než na kvalitu. V důsledku povrchnosti a komerčnosti bývá často ostře kritizovaná ze strany menšinových uskupení (především náboženských a kontrakulturních skupin) Příkladem může být odvětví popkultury- pop music. Tenhle styl hudby je kritizován intelektuály a hudebními kritiky, protože je hudba „vyrobená“ za účelem zisku a ne zážitku.

Za vznik popkultury může rozvoj hromadných sdělovacích prostředků a celkově průmyslovou revolucí a následné urbanizaci ve 30. letech v Americe (pásová výroba, masová kultura, výroba)

(1) http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Revue01/anketa_rpm01.pdf

Historicky je termín populární kultura datován někdy z 19.století z angličtiny (Popular culture). Měl za úkol vzdělání a kultivaci nižších tříd. Po nějaké době se jeho význam změnil na označení vlastní kultury těchto nižších tříd a koncem 19. stol. Se oddělil a dokonce vymezil proti „skutečnému vědění“

Jak definovat popkulturu?

John Storey v knize (Cultural Theory and Popular Culture) popsal 6 defincí, jak definovat popkulturu: (cituji z www.cs.wikipedia.org)

1. Kvantitativní definice popkultury má problém v tom, že velká část tzv. „vysoké kultury“ je široce oblíbená (v Česku to byla např. v 70. letech 20. století televizní dramaturgie F. L. Věka).
2. Popkultura je také definována jako kultura, která „zbude“ poté, co jsme rozhodli, co bude „vysoká“ kultura. Nicméně mnoho autorů takové hranice překračuje (např. Shakespeare, Dickens, v Česku Hrabal). Storey zdůrazňuje síly a vztahy, které tyto hranice udržují, především vzdělávací systémy.
3. Třetí definice ztotožňuje popkulturu s masovou kulturou, kterou chápe jako komerční kulturu, sériově produkovanou za účelem masové spotřeby. Z pohledu Západní Evropy to může být vymezení se ke kultuře americké (tj.severoamerické, zvl. vůči USA).
4. Alternativně může být popkultura definována jako „skutečná“, „autentická“ kultura lidu, ale tím vzniká problém, protože je mnoho způsobů jak definovat „lid“.
5. Storey tvrdí, že je zde i politický rozměr popkultury; neo-Gramsciova teorie kulturní hegemonie „... vnímá populární kulturu jako místo boje mezi vzdorovitými či podřízenými skupinami společnosti a silami snažícími se o začlenění, které působí v zájmu skupin ovládajících společnost.“
6. Postmodernistický přístup k populární kultuře je ten, že „brzy už nebude žádný rozdíl mezi vysokou a populární kulturou“.

Historie:

Teorie masové společnosti se ze začátku zaměřili na industriálně distribuované formy (rozhlas, film, reklama atd.) Uvedené teorie vycházely z předpokladu, že publikum pouze pasivně konzumuje populární kulturu, respektive že je prostřednictvím masových médií manipulováno. Představitelé první generace frankfurtské školy sociálněvědné představili nejdetailnější verzi tohoto přístupu, mimo jiné představili pojem kulturní průmysl.

V 60. letech začal rozvoj sociologie masových studií a kulturních studií, který přinesl nový pohled na populární kulturu. Začal se vyvíjet v Birminghamském centru pro současná kulturní studia. Lidi přestali být vnímáni, jako pasivní oběti kulturního průmyslu a získali větší možnosti a svobodu.

V 80. letech se objevuje nejoptimističtější a nejradikálnější pohled na populární kulturu. Objevuje se tvrzení, že populární kultura vytváří důležitý prostor pro rezistenci vůči tlakům

dominantní společnosti. Nepostradatelnou roli hraje uplatňování tzv. sémiotické moci (schopnost do značné míry nezávisle konstruovat prožitky, významy a sociální identity).

Intertextualita v popkultuře:

..aneb efektivní přítomnost jednoho textu v druhém.. Fenomén v populární kultuře.

Interaktivní odkazy na prameny, zdroje, literaturu, články v jiném článku/díle...

Zdroje:

Kniha : An introduction to theories of popular culture

(Populární kultura v českém prostoru)

http://cs.wikipedia.org/wiki/Popul%C3%A1rn%C3%AD_kultura

http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Revue01/anketa_rpm01.pdf

http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/popularni_kultura.htm

http://cs.wikipedia.org/wiki/Pop_music